

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 838/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

33/2010. (I. 27.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2009. szeptember 14-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2010. január 27-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2009. szeptember 14-én adta postára panaszát, melyben a 2009. szeptember 10-én Sz.-ben tartott rendezvénnyel kapcsolatos rendőri fellépést sérelmezi.

A panaszos előadta, hogy a kérdéses napra rendezvényt jelentett be a sz.-i Turul-szoborhoz, amelyet a rendőrség tudomásul vett. A provokáció elkerülése érdekében a helyszínen „kiemelt létszámmal” voltak jelen rendezők, fekete pólóban. A rendőrség már kora reggeltől – amikor még csak a panaszos és egy társa volt jelen – kamerával rögzítette a résztvevőket. Később megjelent két rendőr, akikről a panaszos szerint látszott, hogy arra készülnek, hogy hosszabb időn keresztül kifejezetten a résztvevőkről készítsenek felvételeket. A rendezvényre érkező személyek közül a panaszoshoz fordulva egyre többen sérelmezték a felvételek készítését, és igyekeztek a kamerák előtt elhúzódnival. Volt, aki retorziótól tartott, esetleg munkahelye elvesztésétől.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszos számára egyértelmű volt, hogy a folyamatos rendőri kamerázás nyomasztó hatással van a résztvevőkre, ezért a rendőrökhöz fordult, és kérdőre vonta őket, hogy mi indokolja ezt a megkülönböztetett figyelmet. Időközben felvette a kapcsolatot K. r. főhadnaggyal.

A jelenlévő rendőr nem reagált a panaszos kérdésére, és csak akkor szólalt meg, amikor a panaszos fényképezni kezdte. Ekkor a rendőr igyekezett azonosítóját eltakarni, azonban ezt az egyik résztvevő leolvasta. A rendőr közölte, hogy ez – a fotókészítés – 3 000 000,- Ft-ba fog kerülni nekik. Végül a helyszínre érkező főhadnagy közbenjárása folytán a kamerázó rendőrök távolabb húzódtak, és később onnan folytatták a kamerázást.

A panaszos érthetetlennek tartja, hogy egy rendezvényt, ahol minden a legnagyobb rendben, gúnyos megjegyzések vagy például szemetelés nélkül zajlott le, „miért kell ellehetetleníteni”. Kérdésként fogalmazza meg, hogy két miniszterelnök találkozója elég indok-e az ilyen rendőri fellépésre.

A panaszos sérelmezi, hogy a rendezvény két felszólalója is késve érkezett amiatt, hogy a város bejáratánál rendőrök tartották föl. K. főhadnagy a panaszost kérdésére tájékoztatta, hogy a beszéd a programtól eltérő időpontban, a rendezvény bejelentés szerinti tartama alatt bármikor megtartható.

Amikor információt kaptak, hogy a miniszterelnökök távozni fognak a találkozóról, a panaszos társaival a pár száz méterre lévő helyszínre ment, azonban ott látták, hogy a tájékoztatás nem valós, ezért visszaindultak a szobor előtti térre. Ekkor egy rendőr a panaszost személyazonosságá igazolására szólította fel, a panaszos álláspontja szerint teljesen feleslegesen, ráadásul nem is tájékoztatták az igazoltatás indokáról. Az intézkedés rengeteg kamerát, fényképezőgépet és „emberek tucatjainak figyelmét” vonzotta a helyszínre. Bár a panaszos együttműködött, a készenléti rendőrök „fenyegetően” körbeállták, és közvetlen közélről a panaszosra „szegezték kamerájukat”. A panaszos megjegyezte a rendőröknek, hogy erre nem lenne szükség, ők azonban azt mondták, hogy „de”. A panaszos sértőnek és megalázónak tartotta az eljárást, melynek keretében többször felszólították, hogy lassan nyúljon be a bal zsebébe, és lassan vegye ki, amit ott talál. A panaszos fényképezőgépére a rendőrök megjegyzéseket tettek, és számára érthetetlen okból arról kérdezték, hogy van-e nála szűrő- vagy vágófegyver. A panaszos válaszul azt felelte, hogy természetesen nincs, erre a rendőrök újabb megjegyzéseket tettek. A panaszos utólag sem érti, hogy miért ilyen körülmények között igazoltatták, erre semmilyen módon nem adott okot: az időjárásnak megfelelően volt felöltözve, nem hangoskodott, nem fogyasztott alkoholt, a járdán közlekedett. Álláspontja szerint, a rendőrség nem igazoltathat úgy, hogy az emberekben azt a látszatot kelti, bűnözővel van dolguk.

A panaszos álláspontja szerint az igazoltatás megalázó módja sértette az emberi méltóságát, ezért kérte a beadványban leírt események kivizsgálását. Kérte továbbá a nap folyamán készült valamennyi felvétel beszerzését és részére másolat kiadását.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A kapott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) A panaszban megnevezett r. főhadnagy mint rendbiztos jelentése szerint a panaszos a kérdéses napra 9 órától 17 óráig jelentett be demonstrációt a Turul szoborhoz. Az adott helyen és időben több más magánszemély és szervezet is tartott rendezvényt, akik egymással, illetve a rendőrséggel előzetesen egyeztettek. A demonstrálók 9 órától kezdtek gyülekezni, a téren átlagosan kb. 80 fő tartózkodott.

A rendbiztos aznap már reggel felvette a kapcsolatot a bejelentőkkel, tájékoztatta őket a követendő eljárásról, a magatartási szabályokról. A bejelentők részéről a rendbiztos együttműködést tapasztalt, a résztvevők körében rendbontásra utaló jelet nem észlelt. Elmondása szerint a sérelmezett felvételnézés és az azt követő párbeszéd idején a rendezvény helyszínétől kb. 30 méterre található rendőrkapitányság épületében volt. A panaszos telefonhívását követően azonban haladéktalanul visszatért a rendezvény helyszínére, és meghallgatta a résztvevők panaszát, miszerint folyamatosan „provokatív módon” videózzák őket, annak okáról tájékoztatást nem kapnak. A rendbiztos visszaérkezésekor már nem volt ott kamerázó rendőr, azonban tájékoztatásul közölte a panaszossal, hogy „a későbbiekben esetleg elkövetett bűncselekmények tetteseinek könnyebb felderíthetősége érdekében” van szükség a felvételnézésre. A szervezők ezt tudomásul vették, azonban felhívták a figyelmet arra, hogy az úttest túloldaláról továbbra is videózták őket.

Ekkor a rendbiztos a kamerázó rendőrökhöz lépett, és megkérdezte, hogy valóban szükséges-e folyamatosan felvételt készíteni a résztvevőkről, mert ez feszültséget okozhat, ami miatt később nehezen kezelhetővé válhat a rendezvény. A rendőrök tájékoztatták, hogy „tulajdonképpen nem szükséges folyamatosan venni a történetet, mivel csak az a cél, hogy mindenki meg legyen örökítve, aki részt vesz a demonstráción”. Mivel ekkor kb. 20-an vettek részt a rendezvényen, és a létszám csak lassan változott, ez a cél megvalósíthatónak tűnt úgy is, hogy nem folyamatosan, csak bizonyos időközönként, rövid ideig rögzítenek felvételeket, ezért a főhadnagy és a kamerázó rendőrök ennek végrehajtása mellett döntöttek. Ezt követően a felvételnézésrel kapcsolatban kifogás, probléma nem merült fel, és a rendezvényen nem is került sor rendbontásra. A demonstráció végén a rendbiztos kérésére a rendezők külön felhívták a résztvevők figyelmét a „békés elvonulás fontosságára”.

A rendbiztos megjegyzi, hogy a panaszban említett igazoltatásnál már nem volt jelen, mivel arra a bejelentett rendezvényt követően, egy másik helyszínen került sor.

2) Az illetékes rendőrkapitányság vezetője közölte azt is, hogy a megyei rendőrfőkapitányság a kérdéses napon az egész megye területére fokozott ellenőrzést rendelt el, melynek során a városba vezető utakon közlekedőket a város határában igazoltatták, járművet átvizsgálták. A demonstrációk helyszínén már nem történt

külön igazoltatás és átvizsgálás, azonban a rendezvény befejezését követően „szelektíven, a város belterületén” sor került ellenőrzésre.

3) A Készenléti Rendőrség állományába tartozó Gy. r. főtörzsőrmester technikus jelentése szerint az említett napon dokumentációs feladatokat látott el P. r. törzsőrmesterrel Sz.-ben, a R. út melletti téren tartott rendezvényen. Az „egyik dokumentálást” a rendőrök a kérdéses napon 12 óra 33 perctől 36 percig a térrel szemközti oldalon végezték. A felvételkészítés célja a téren összegyűlt tömeg dokumentálása volt, „ahol pár személy magyar ellenállás feliratú pólót viselt”.

A rendőrökhöz két személy lépett oda, akik közül a fiatalabbik „láthatóan rendőrelles magatartásával, ideges módon kiabálva” kérte számon a rajtuk tevékenységüket. A rendőrök látva a „zavarodottságot”, inkább nem akarták fokozni a feszültséget, és nem reagáltak. A fiatalember eközben folyamatosan fényképezte a rendőröket, „kb. 50 cm-en belül” az arcukat, és kiabálva közölte, hogy nem engedte meg nekik senki, hogy a rendezvény résztvevőit kamerázzák.

Miután a fiatalabb férfi többször közelített agresszív módon a rendőrökhöz, és a munkájukról kérdezgette őket, a felvételt készítő rendőr tájékoztatta, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 42. §-a alapján teljesíti feladatát, és kérdésével forduljon a biztosítás parancsnokához. A jelentés rögzíti, hogy a másik, idősebb személynél kamera volt, és ő nem szólalt meg az incidens során.

Ezt követően a rendőr rádión keresztül egy bevetési csoportot kért segítségül a helyszínre. Az adásindítón tartott keze a forgalmazás közben eltakarta a jelvéyszámát, és ezt értékelte úgy a fiatalabb személy, hogy szándékosan eltakarja az azonosítóját. A rádióforgalmazást követően azonban a rendőr közölte jelvéyszámát, és azt is, hogy akár le is fényképezhetik a számot. A fiatalabb férfi ekkor egy papírra följegyezte az azonosítót, és közölte, hogy délután már fent is lesznek a rendőrök az Interneten. Amikor azonban észlelték a helyszín felé érkező bevetési csoportot, visszatértek az utca másik oldalára, a rendezvény helyszínére.

A jelentést készítő rendőr és társa 12 óra 44 perckor távozott, az eseményen intézkedés részükről nem történt.

4) A helyszínen biztosítási feladatokat ellátó D. r. hadnagy jelentésében előadja, hogy az említett napon 6 és 22 óra közötti időben a Magyar Köztársaság Miniszterelnöke és a Szlovák Köztársaság Miniszterelnöke részvételével tartott kormányfői találkozó rendőri biztosításának végrehajtásában vett részt. A demonstráció idején alegységével a rendőrkapitányság épületében képeztek tartalékot. Ennek során a rendezvényen dokumentációt végző kollégája kért rádió segítséget, mert két személy akadályozta feladatai ellátásában. Ezt követően érkezett alegységével a jelzett területre, ahonnan azonban addigra a kérdéses személyek már távoztak, ezért velük szemben nem intézkedtek.

A rendezvény befejezését követően a biztosítást vezető G. r. őrnagytól azt az utasítást kapta, hogy a miniszterelnökök távozásának várható helyszínén hajtson végre területzárást, majd itt újabb utasítás alapján megkezdte az úttesten és a járdán tartózkodó személyek igazoltatását. Az adatokat igazoltató lapon, az intézkedéseket kamerán rögzítették. Az igazoltatott személyek adatait később a Robotzsaru Neo rendszerbe is betáplálták.

A jelentés szerint az igazoltatásokat az Rtv. 30. §-a alapján elrendelt fokozott ellenőrzés keretében hajtották végre, és szintén a 30. § alapján átvizsgálásokat is végeztek. Az igazoltatásokat valamennyi esetben – így a panaszossal szemben is – a r. hadnagy kezdeményezte az Rtv. 20. §-ában meghatározottak szerint. A konkrét esetben a hadnagy köszönt, majd közölte nevét, azonosító számát, továbbá az intézkedés tényét és célját. Az intézkedés megkezdésekor tájékoztatta továbbá a panaszost, hogy a megyei rendőrfőkapitány fokozott ellenőrzést rendelt el, ennek keretében kerül sor az igazoltatásra és ruházatátvizsgálásra.

A panaszos a jelentés szerint az intézkedés során együttműködött, kérést, kérdést nem fogalmazott meg, további tájékoztatást nem kért, és nem jelezte, hogy panasszal kíván élni. A panaszossal szemben eljárás nem indult.

A jelentés rögzíti, hogy az intézkedésről az Rtv. 42. § (1) bekezdése alapján felvétel készült, amelyet 42. § (7) a) pontja alapján a rögzítést követő harminc nap elteltével töröltek.

III.

A Testület a rendelkezésére álló adatokból megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő, a tisztességes eljáráshoz, a békés gyülekezéshez és az emberi méltósághoz való jogát.

1) Mivel a rendőrség a végrehajtott intézkedések jogalapjaként az elrendelt fokozott ellenőrzést jelölte meg, a Testületnek először ennek jogszerűségét és arányosságát kellett vizsgálnia.

Az Rtv. fokozott ellenőrzést szabályozó, tehát jelen esetben alkalmazandó 30. § (1) bekezdése értelmében „a rendőrség [...] a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja”. Ugyanezen törvényhely (3) bekezdése alapján „a rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, [...] a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja”.

Az Rtv. 97. § (1) bekezdésében foglalt értelmező rendelkezés szerint e törvény alkalmazásában „ruházat: az intézkedéssel érintett személy testén viselt, illetőleg az intézkedés helyszínén nála lévő, vagy a közvetlen felügyelete alatt, illetve rendelkezésére álló ruházat, csomag és tárgy”.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. §-a értelmében „a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják”.

A jogszabályi háttér – ahogyan arra a Testület korábbi állásfoglalásaiban is utalt – meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmával foganatosítható rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján foganatosítanak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent.

Ez a felhatalmazás ugyanakkor nem korlátlan. Vizsgálható egyfelől az, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e, másfelől az is, hogy a fokozott ellenőrzés keretében foganatosított konkrét igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

A fokozott ellenőrzés elrendelésének jogszabályi feltételei a Testület szerint a rendezvényvel érintett terület vonatkozásában fennálltak. Az Rtv. hivatkozott 30. §-ának (1) és (3) bekezdésében szereplő indokok körébe vonhatók ugyanis azon személyvédelmi feladatok, amelyek a két miniszterelnök találkozója esetén egyértelműen fennálltak, és amelyek ellátásáról az Rtv. 1. § (2) g) pont és 46. § alapján kifejezetten a rendőrségnek kellett gondoskodnia. Tekintettel arra a köztudomású tényre, hogy az adott időszakban a magyar-szlovák viszony rendkívül feszült volt (a miniszterelnöki találkozó apropóját éppen e feszültség szolgáltatta), a Testület a konkrét esetben jogszerűnek és arányosnak ítélte meg a fokozott ellenőrzés elrendelését a találkozó helyszínét jelentő település vonatkozásában.

A Testület ugyanakkor megjegyzi, hogy a fokozott ellenőrzésnek egy megye teljes területére történő elrendelése olyan esetekben, amikor a rendezvényt csak egy jól behatárolható területen, egy konkrét településen tartják meg, az arányosság követelményét nem veszi kellően figyelembe.

A Testület a panaszossal szemben foganatosított – és az alábbiakban részletezett – konkrét igazoltatás kapcsán megállapította továbbá, hogy arra a fokozott ellenőrzés által érintett helyen, az egyedi utasításban konkrétan hivatkozott esemény (a kormányfői találkozó) helyszínén került sor, ezért annak a fokozott ellenőrzés megfelelő jogszabályi háttéréül szolgált.

A fokozott ellenőrzés kapcsán ezért a Testület alapjogsértést nem állapított meg.

2) A Testület a fentieket követően a rendezvényhez kapcsolódó felvételkészítés jogszerűségét vizsgálta.

Az Rtv. 42. § (1) bekezdése biztosítja a rendőrség számára azt a lehetőséget, hogy a célhoz kötöttség elvét tiszteletben tartva felvételt készítsen „a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről”. A hivatkozott szakasz (6) bekezdése ad eligazítást abban a kérdésben, hogy mely törvényes célokra használhatóak fel a rendőrségi felvételek: az „csak a rögzítés helyszínén elkövetett bűncselekmény, szabálysértés vagy a közlekedés szabályainak megsértése miatt indult büntető-, szabálysértési vagy más hatósági eljárás során, körözött személy vagy tárgy azonosítása vagy a rendőri intézkedés jogszerűségének közigazgatási eljárásban történő vizsgálata céljából, illetve az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében használható fel”.

Egyértelmű, hogy a felvételek készítése során ezen célokra, továbbá a személyes adatok védelméről és a közérdekű információk nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 5. §-ában foglalt célhoz kötöttség – alkalmasság, feltétlen szükségesség, arányosság – elvére figyelemmel kell eljárni. Ez következik az Rtv. 11. § (1) bekezdéséből, amely szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait *a törvényes előírásoknak* megfelelően teljesíteni. A felvételkészítés, mint rendőri intézkedés kapcsán érvényesül ezen túlmenően az Rtv. 15. §-a is („a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”), amely szintén a törvényes céllal arányos rendőri tevékenység követelményét tételezi.

Az adatvédelmi biztos az 502/P/2008. számú ügyben rögzítette megállapítását, miszerint a jogszerű rendőrségi kamerahasználat feltétele, hogy a törvényi felhatalmazás köre mellett a rendeltetésszerű használatra is ügyeljenek, hiszen csak így felel meg a felvétel készítés által megvalósított alapjog-korlátozás a célhoz kötöttség és arányosság elvének.

A panaszban és a rendőri iratokban ismertetett rendőrségi kamerahasználatról megállapítható, hogy annak célja nem pusztán a releváns körülmények rögzítése, az esetleges rendbontás, szabálysértés, bűncselekmény rekonstrukciójának lehetősége, illetve a rendőri fellépés jogszerűségének megítélése, hanem kifejezetten a résztvevőkre irányuló adatgyűjtés volt valamennyi résztvevő utólagos azonosíthatósága érdekében. Ez a cél pedig a Testület álláspontja szerint nem felel meg a célhoz kötöttség és arányosság fentebb kifejtett elveinek. A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátott iratokban nem jelölt meg egyetlen olyan többletkörülményt sem, amely a kérdéses rendezvény kapcsán kellő konkrétsággal alapot szolgáltatott volna a rendezvény *valamennyi* résztvevőjének készletező jellegű kamerázására. Valamennyi rendelkezésre álló irat éppen ennek ellenkezőjére mutat, vagyis arra, hogy

a rendezvény során semmiféle rendbontás nem történt, ennek veszélyére utaló körülmény nem merült fel.

Erre tekintettel a Testület úgy ítéli meg, hogy **a panaszosról is készült felvételek készletező jelleggel történő rögzítése megalapozza a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő joga és – tekintettel arra, hogy a felvétel készítésére egy egyébként szabályosan bejelentett és mindvégig békés demonstráció kapcsán került sor – gyülekezési joga sérelmének megállapítását.**

3) A rendőri jelentés szerint a felvételeket az Rtv. 42. § (7) a) pontja alapján a rögzítést követő harminc nap elteltével törölték. Ezzel kapcsolatban a Testület az alábbiakat tartja szükségesnek megjegyezni.

Aggályos, hogy a Testület 2009. szeptember 29-én futárral megküldött megkeresése ellenére a Készenléti Rendőrség arra hivatkozik, hogy a jogszabályoknak megfelelően harminc nap elteltével, azaz október 10-ét követően törölték a helyszínen készített felvételeket.

A vonatkozó törvényi rendelkezések alapján megállapítható, hogy a felvételek törlésére az Rtv. 42. §-a szerint nem kerülhetett volna sor. A 42. § (6) bekezdése ugyanis részletesen felsorolja azokat az eljárásokat, célokat, amelynek során, illetve érdekében a rendőrség által készített felvételek felhasználhatóak. Ezek közé tartozik a rendőri intézkedés jogszerűségének vizsgálata panaszeljáráásban, illetve az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében történő felhasználás. A (7) bekezdés csak ilyen cél hiányában rendelkezik a határidős törlésről.

Jelen esetben megállapítható, hogy a panasz eljárás megindulása miatt – „a rendőri intézkedés jogszerűségének közigazgatási eljárásban történő vizsgálata céljából, illetve az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében” – a felvételeket meg kellett volna őrizni. Ezzel kapcsolatban a Testület szükségesnek tartja leszögezni, hogy a felvételek megőrzése ilyen esetben a rendőrségnek nem pusztán lehetősége, hanem a 42. § fent hivatkozott (7) bekezdéséből és az Rtv.-nek a rendőrség általános jogvédelmi kötelezettségét rögzítő 2. § (1) bekezdéséből következő törvényi kötelezettsége.

A Testületnek a rendelkezésre álló iratok alapján nem állt módjában megállapítani, hogy a felvétel felett rendelkező rendőri szervhez a felvétel törlésének időpontját megelőzően megérkezett-e a Testület megkeresése, vagy azt csak azután kapták kézhez, hogy a felvételt megsemmisítették. Nyilvánvaló, hogy az előbbi esetben a mulasztás megítélése súlyosabb, ugyanakkor e kérdés tisztázása nélkül is megállapítható a panaszos panaszjogának sérelme, ugyanis a rendőrség, mint szervezet felelősége e kérdésben egységesen vizsgálandó.

A jelen panasszal érintetthez hasonló helyzetekben a panaszos nem minden esetben tudhatja, hogy a felvételt mely rendőri szerv állományába tartozó személy készíti, illetve hogy a rendőrség belső szervezetei struktúrájának függvényében melyik rendőri szerv fogja tárolni, kezelni az elkészült felvételeket. Különösen így van ez a

rendezvények esetében, amikor számos különböző rendőri szerv (kapitányságok, megyei főkapitányságok, vagy akár az Országos Rendőr-főkapitányság) állományába tartozó rendőrök vehetnek részt a biztosításban. A panaszos azon jogát, hogy a panasszal érintett rendőri intézkedésről készített rendőri felvétel rendelkezésre álljon, akkor is biztosítani kell, ha nem a felvételt felett rendelkező rendőri szervhez (vagy mint jelen esetben a Testülethez nyújtja) be panaszát. A rendőrség, mint egységes szervezet felelőssége a felvételek kezelését, a panaszok regisztrálását olyan módon megszervezni, amely a lehető legnagyobb mértékben garantálja a panaszosok lehetőségét a rendőrségi felvételeknek a panaszeljárásokban való felhasználására. Ha a rendőrség, mint szervezet mulasztása miatt ez nem történik meg, csökken a panaszos panaszjogának hatékonysága, s így csorbul a panaszjog, függetlenül attól, hogy a panasz és a felvételek kezelésében érintett egyes rendőri szerveknek felróható-e a felvételek felhasználásának ellehetetlenülése.

Elvárható tehát, hogy a törlést végző személy a törlési határidő lejártát megelőzően ellenőrizze, hogy folyamatban lévő eljárás nem indokolja-e a felvételek megőrzését [és a kezelési határidő meghosszabbítását az Rtv. 42. § (8) bekezdése szerint]. A hatályos szabályozás alapján elképzelhetők olyan helyzetek, amikor ez nem lehetséges: ha például a rendőrséghez előterjesztendő panasz 30 napos határidejének utolsó napján valaki postán adja fel panaszát – ilyen esetben a panasz előterjesztése joghatályos, de a felvétel megőrzésére nyitva álló szintén 30 napos határidő lejártakor a rendőrség bizonyosan nem rendelkezhet információval a panasz benyújtásáról. Jelen esetben ugyanakkor nem ez történt: a Testület 11 nappal 30 napos határidő lejárta előtt futárral küldte el megkeresését, ezért aggálytalanul megállapítható volt a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának csorbulása.

A Testület a fentiek miatt indokoltnak látná olyan eljárás kialakítását, amelyben az Rtv. 42. § (6)–(7) bekezdésekben foglalt maradéktalanul érvényesülnek, vagyis a felvételek törlését közvetlenül megelőzően az illetékesek meggyőződnek arról, hogy a (6) bekezdésben felsorolt célok valamelyike fennáll-e, így például hogy a felvételen szereplő eseménnyel, cselekménnyel összefüggésben panaszt terjesztettek-e elő. **A Testület ezért javasolja olyan országos rendőrségi információs rendszer kialakítását, amely a felvételezés helyének és a készítés idejének rögzítésével ellenőrizhetővé teszi, hogy a törlés nem sérti-e a fentebb hivatkozott elveket, azaz a felvételen rögzített rendőri fellépéssel kapcsolatban az Rtv. 42. § (6) bekezdésében foglalt körben értékelhető eljárás indult-e.**

Egyúttal a jogalkotóhoz fordul, hogy **a jelen panaszeljárársban észlelt eljárási anomália elkerülése érdekében a törlésre irányadó határidőt a panaszeljárás megindítására irányadó határidőhöz igazítsák.** A fentiek szerint a panasz kivizsgálásához fűződő érdekekkel igazolható, hogy a rendőrségnek a jelenleg harminc naposnál hosszabb időtartamot kell biztosítani arra, hogy a felvételek törléséről az Rtv. 42. § (8) bekezdése szerint valós információk alapján dönthessen. A Testület a panaszeljárás szempontjából releváns felvétel megsemmisítése vonatkozásában a 60 napos határidőt tartaná indokoltnak.

A fentiek szerint, és figyelemmel arra is, hogy a megsemmisített felvétel hiányában a panaszban ismertetett számos körülményt nem sikerült tisztázni – amelyekről a felvétel ismeretében vélhetően állást lehetett volna foglalni –, **a Testület megállapította a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 64. §-ában foglalt panaszhoz való jog sérelmét.**

4) A panaszos sérelmezte, hogy a kamerázó rendőrökhöz lépve azok nem válaszoltak kérdéseire. A rendőri jelentés szerint a rendőrök eleinte a felfokozott hangulat miatt, óvatosságból nem reagáltak a panaszos fellépésére, azonban később adtak tájékoztatást az intézkedés jogalapjáról és a felvételt készítő rendőr azonosító számáról.

Az Rtv. 24. § (1) bekezdése szerint a „rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni”. Az Rtv. 20. § (2) bekezdése rögzíti azokat a kötelező formai elemeket, amelyek célja az intézkedésről való megfelelő tájékoztatás és a rendőr azonosíthatóságának biztosítása („A rendőr az intézkedés megkezdése előtt [...] köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni”).

Bár a felvételkészítés atipikus rendőri intézkedés abban a tekintetben, hogy amennyiben az érintett nem kezdeményezi, az intézkedést foganatosító (azaz a felvételt készítő) rendőr nem kerül közvetlen kapcsolatba az intézkedés alanyaival, a Testület álláspontja szerint az Rtv. 20. § szerinti tájékoztatást az intézkedéssel érintett személy kérésére meg kell adni.

A panaszos és a felvételt készítő rendőr előadása több tekintetben ellentmondást mutat a felvétellel kapcsolatos párbeszéd lefolyásának mikéntjét és a rendőr által megadott információkat illetően. A rendőri jelentése szerint kezdeti hallgatásának oka az volt, hogy a panaszos ténylegesen nem az intézkedés célja felől érdeklődött, hanem rendkívül agresszívan nekitámadt a rendőrnek, kétségbe vonva, hogy a felvételkészítésre bármiféle joga lenne. A jelentés szerint a felvételt készítő rendőr később megjelölte az intézkedésének alapjául szolgáló jogszabályhelyet, és azonosítószámát is megmutatta. A panaszos ezzel szemben azt állítja, hogy kulturált hangnemben érdeklődött a felvételkészítés miéjtje felől, hogy az érintett rendőr nem adott neki érdemi felvilágosítást, és hogy azonosítóját nem mutatta meg, sőt fenyegetőzni kezdett, amikor azt a panaszos társaságában lévő személy hangosan leolvasta.

A Testület nem látott lehetőséget az ellentmondás megnyugtató feloldására. Emiatt **a Testület e vonatkozásban alapjogsérelmet nem tudott megállapítani.**

5) A panaszos szerint a későbbiekben indokolatlanul igazoltatták, az intézkedés okát vele nem közölték.

A rendőri jelentés szerint a panaszos igazoltatására az Rtv. 30. §-a alapján elrendelt fokozott ellenőrzés keretében került sor, ruházatának átvizsgálását szintén e szakasz alapján végezték el. Az intézkedések során a fellépő rendőr az Rtv. 20. §-ában

meghatározottak szerint járt el: köszönt, majd közölte nevét, azonosító számát, továbbá az intézkedés tényét és célját, valamint a fokozott ellenőrzés tényét.

Az intézkedések háttérét adó fokozott ellenőrzés vizsgálatát a Testület fentebb, az 1. pontban végezte el, és a fokozott ellenőrzést indokoltnak találta.

Tekintettel erre, a magyar-szlovák viszonyoknak a panasszal érintett események idején fennálló kiélezettségére, valamint a nemzetközi és belső jog alapján védettnek minősülő személyek biztonságának garantálására irányuló rendőrségi kötelezettségre, a Testület úgy ítéli meg, hogy a miniszterelnökök várható távozásának helyszíne közelében, a távozást nem sokkal megelőzően végzett **igazoltatást és hozzá kapcsolódó ruházátvizsgálatát a rendőrség megfelelő jogalap birtokában hajtotta végre, és ezek az intézkedések a védett személyek jelenlétével kapcsolatos rendőri fellépés céljának fényében arányosnak is tekinthetők.**

Arra vonatkozóan, hogy a panaszost az eljáró rendőrök az intézkedéssel kapcsolatosan megfelelő tájékoztatással látták-e el, a panaszosi és a rendőri előadások nem álltak összhangban. Mivel az ellentmondás a Testület rendelkezésére álló eszközökkel nem volt feloldható, **a Testület a panasz ezen része kapcsán alapjogsértést nem tudott megállapítani.**

6) A panaszos mind a kamerázás, mind az igazoltatás kapcsán kifogásolta a rendőrök részéről használt hangnemet, az ott elhangzottakat. **A panaszos előadása, illetve az ezzel ellentétes rendőri leírások közötti ellentmondást a Testület nem tudta megnyugtatóan feloldani, ezért ebben a körben nem tudta megállapítani, hogy valóban sérült-e a panaszos emberi méltósághoz való joga a rendőri fellépések során.**

IV.

A Testület jelen ügyben észlelt, az állásfoglalás III. 3. pontjában ismertetett probléma orvoslása érdekében egyrészt – az Rtv. 6/A. § (1) c) pontja szerinti jogkörében eljárva – **javasolja az Országos Rendőr-főkapitánynak olyan országos rendőrségi információs rendszer kialakítását, amely a felvételnépszerűsítés helyének és idejének rögzítésével ellenőrizhetővé teszi, hogy a felvételen rögzített rendőri fellépéssel kapcsolatban folyamatban van-e az Rtv. 42. § (6) bekezdésében foglalt körben értékelhető eljárás.**

Másrészt jelezni fogja a jogalkotónak azt az anomáliát, hogy a panaszjelzés megindítására az Rtv. 93/B. § (2) bekezdése szerint nyitva álló határidő (30 nap), figyelemmel a határidő utolsó napján postára adott kérelem beérkezésének idejére is, nincs összhangban az Rtv. 42. § (6)–(8) bekezdéseiben foglalt törlési szabályokkal, különösen a 42. § (1) bekezdése esetében alkalmazandó (7) bekezdés a) pontja esetében. **Szükséges lenne a törlési határidő meghosszabbítása olyan módon, hogy a határidőben benyújtott panaszok esetén is biztosítható legyen, hogy a**

kivizsgálás során a – sokszor döntő jelentőségű – felvételek rendelkezésre álljanak, összhangban a 42. § (6) és (8) bekezdésében rögzített szabályokkal.

V.

A Testület a fentiek alapján arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos személyes adatokhoz való jogának, panaszjogának és gyülekezési jogának összességében súlyos sérelmét valósította meg a rendőrség készletező jellegű felvétel-készítése. Erre való tekintettel a Testület állásfoglalását megküldi az országos rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2010. január 27.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag